

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15032923	IES de Carral	Carral	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Proxecto competencial	2º ESO	1	35

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	4
4.1. Concrecións metodolóxicas	6
4.2. Materiais e recursos didácticos	7
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	7
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	7
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	8
6. Medidas de atención á diversidade	8
7.1. Concreción dos elementos transversais	9
7.2. Actividades complementarias	9
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	10
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	11
9. Outros apartados	11

1. Introducción

A presente programación didáctica, elaborada para a materia de Proxecto Competencial do 2º curso da ESO, ten como referencia o currículo que establece o Decreto 156/2022 do 15 de setembro, polo que se establecen a ordenación e o currículo da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia.

Para a elaboración das unidades didácticas que desenvolverá a programación tívose como referencia un currículo que ten como obxectivo o desenvolvemento das competencias transversais mediante a realización de proxectos significativos para o alumnado e a resolución colaborativa de problemas, reforzando a autoestima, a autonomía, a reflexión e a responsabilidade. e que se pode configurar neste curso como un proxecto interdisciplinar en colaboración con distintos axentes sociais.

Outro aspecto que foi tido en conta á hora de deseñar a presente programación foi o centro no que se ía implementar: as características do mesmo, as do seu alumnado e o seu entorno.

Esta programación didáctica está pensada para ser levada á práctica no IES de Carral. É un centro semiurbano, situado a 18 km de Coruña, en plena estrada nacional que comunica a esta con Santiago de Compostela. Limita cos municipios de Ordes, Abegondo, Cambre, Cerceda e Culleredo. Púxose en funcionamento no 2015.

No eido económico predominan os sectores primario e secundario, onde destacan as industrias de panadaría.

A maioría do alumnado vén do centro adscrito CEIP Vicente Otero Valcárcel, aínda que tamén de zonas limítrofes e mesmo algún alumno de fóra de Galicia. A poboación inmigrante é escasa, aínda que en aumento, e na súa maioría procedente de países de América latina.

No IES de Carral poden estudar Educación Secundaria Obligatoria.

O grupo de 2º ESO, está composto por 9 alumnos e alumnas con idades comprendidas ao inicio do curso entre os 12 e os 14 anos.

Todos estes aspectos serán tidos en conta a nivel metodolóxico.

O proxecto que levaremos a cabo “Construíndo relacións sas” ten como finalidade que o alumnado profunda, coñeza, e se responsabilice do seu benestar emocional e mental, e en como este poida influír na percepción dos demais, do seu entorno e das súas interrelacións.

Preténdese que as súas interrelacións teñan como base a comunicación colaborativa, a empatía, o respecto e o coidado de si, e que partan da observación dos sentimentos e das necesidades tanto propias como alleas, cunha linguaxe interna e externa, verbal e non verbal respectuosa cos demais e consigo mesmos.

Un proxecto no que o individuo, sen perder a súa identidade, se complementa co grupo, a través dos retos e aprendizaxes que tentarán redundar nun desenvolvemento armónico da súa persoa.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Diseñar un plan de traballo para a realización dun proxecto ou a resolución dun problema a través da definición de obxectivos e das accións para acadalos, tendo en conta as necesidades da contorna.	1			1	1-5	3	1-2-3	
OBX2 - Desenvolver o proxecto segundo a planificación prevista mobilizando conxuntamente as competencias transversais que se requiran.	1-3		5	3	1-3	2	3	
OBX3 - Presentar os resultados asociados ao proxecto competencial empregando dun xeito respectuoso estratexias e ferramentas de comunicación adecuadas cunha linguaxe verbal e corporal positiva, control das emocións negativas e, de ser o caso, co uso de recursos informáticos e audiovisuais.	1-5	3	3	2-3	1-3			3-4

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Descifrando os sinais	Cada grupo fará un estudo das emocións e sentimentos básicos elixidos.	25	11	X		
2	Entendendo o que necesitamos	Cada grupo traballará as diferentes formas de comunicación verbal e non verbal, da comunicación non violenta, da escoita activa e da empatía.	35	13		X	
3	Considerando as diferenzas	Representación das situacións cotiás elixidas, posibles resolucións e consecuencias.	40	11			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Descifrando os sinais	11

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer a importancia da temática do proxecto que se pretende abordar.	Recoñecer a importancia e influencia das emocións e sentimentos na vida diaria.	TI	100
CA1.2 - Identificar e determinar os recursos e materiais necesarios para a realización do proxecto.	Seleccionar irecursos e materiais necesarios para realización do proxecto		
CA1.3 - Identificar, seleccionar e analizar a información que se precisa.	Identificar, seleccionar e analizar a información necesaria para a realización do proxecto.		
CA1.4 - Realizar a secuencia e a temporalización das actuacións necesarias para a execución do proxecto.	Temporalizar as distintas fases do proxecto.		
CA1.5 - Prever as incidencias que se poidan producir no desenvolvemento das actuacións do proxecto e propoñer posibles solucións a estas.	Solventar incidencias que poidan xurdir.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Procura e selección de información relacionada cos proxectos.
- Planificación: secuenciación e temporalización.

UD	Título da UD	Duración
2	Entendendo o que necesitamos	13

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Executar as actuacións asociadas coa secuencia e a temporalización prevista.	Executar as actuacións planificadas.	TI	100
CA2.2 - Aplicar os coñecementos axeitados e mobilizar as competencias cos niveis de calidade requiridos.	Aplicar os coñecementos axeitados.		
CA2.3 - Empregar, de ser o caso, os recursos e materiais previstos para a execución das actuacións.	Empregar recursos e materiais necesarios.		
CA2.4 - Resolver, dentro do seu nivel de autonomía, ou comunicar as incidencias xurdidas durante a execución das actuacións.	Resolver as incidencias xurdidas.		
CA2.5 - Valorar os resultados logrados ao termo da execución do proxecto.	Valorar os resultados logrados.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Execución de proxectos: dinámicas e roles.

UD	Título da UD	Duración
3	Considerando as diferenzas	11

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Presentar o proxecto realizado e, de ser o caso, os produtos finais obtidos.	Representación das situacións cotiás elixidas e presentación do produto final "Construindo relacións"	TI	100
CA3.2 - Empregar unha linguaxe verbal con corrección e claridade, para enxalzar a expresividade e eficacia do discurso.	Empregar unha linguaxe verbal con corrección e claridade.		
CA3.3 - Empregar unha linguaxe corporal e a presenza escénica como códigos comunicativos para enxalzar a expresividade e eficacia do discurso.	Empregar unha linguaxe corporal e a presenza escénica axeitadas.		
CA3.4 - Potenciar as emocións positivas na exposición e controlar, de ser o caso, a conduta asociada ás emocións negativas.	Potenciar as emocións positivas na exposición.		
CA3.5 - Empregar recursos dixitais, audiovisuais ou plásticos como apoio na presentación do proxecto.	Empregar recursos dixitais na presentación do proxecto.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Presentación de proxectos: a expresión verbal e corporal; control das emocións e da conduta.
- Uso de recursos dixitais, audiovisuais ou plásticos de apoio á comunicación para a presentación do proxecto.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Ao longo de todo o curso levarase a cabo o seguinte proxecto: "Construíndo relacións sas". Pretende que o alumnado descubra, aprenda e desenvolva hábitos e mecanismos de intervención activa que redunden na mellora da comunicación autorreguladora, expresiva, reflexiva e de interrelación cos demais, partindo de situacións cotiás e do seu interese

As actividades propostas ao longo do curso están dirixidas a reforzar os aspectos máis transversais do currículo, favorecendo a interdisciplinabilidade e a conexión entre os distintos tipos de coñecemento.

O proxecto será realizado en grupos de traballo cooperativo, nos cales cada alumna ou alumno adopta un rol concreto asumindo tarefas individuais que integrarán o resultado final do proxecto.

Na PRIMEIRA AVALIACIÓN, realizarase un estudo da importancia da intelixencia emocional e da percepción e identificación dos sentimentos e emocións básicos. tanto na autoregulación como nas relacións sociais e a forma de expresalo, consciente ou inconscientemente, no día a día ou creativamente (tamén nas diferentes artes (plásticas, literarias, visuais...)).

O alumnado deseñará unha planificación na procura e selección das fontes de información e de modelos artísticos de diferente índole que poidan servirles para a súa comprensión e tamén para a posterior elaboración expresivo-artística propia, acorde coas súas capacidades, destrezas e habilidades

Na SEGUNDA AVALIACIÓN, os distintos grupos cooperativos recollerán datos e información, e analizarán o impacto na comunicación cotiá da expresión verbal e non verbal. Tipos e elementos da comunicación non verbal, funcións, xestos que expresan estados emotivos ou mostran de afectos, claves para unha comunicación non verbal efectiva,. A comunicación non violenta (de Rosenberg). As catro áreas de observación da comunicación non violenta: o que observamos, o que sentimos, o que necesitamos e o que pedimos para enriquecer as nosas vidas. A escoita activa e profunda, o respecto, a empatía cun mesmo e cos demais como claves das relacións sas.

Na TERCEIRA AVALIACIÓN, o alumnado, nos distintos grupos cooperativos, analizarán, buscarán e presentaran exemplos concretos de comunicacións e situacións usuais elixidas por eles, tanto as que lles resultan especialmente agradables como as desagradables, e como son expresadas-e transmitidas, por diferentes medios de representación: teatralización destas, selección de debuxos, fotos... e nas que os demais compañeiros/as tentarán adiviñar: que se transmite ou tenta expresar, se é conveniente e efectiva a forma, como podería mellorarse; para con iso desenvolver a expresión de sentimentos e emocións, a resolución de conflitos, a empatía, a autoestima e o coidado dun mesmo.

Nas últimas semanas do curso recompilarán e expoñerán todos os traballos realizados ao longo do curso e que conforman o produto final do proxecto "Construíndo relacións sas".

Terán liberdade no formato de presentación e nos medios empregados, dándolle difusión no centro educativo, titorías, exposicións nos taboleiros e corredores do centro, concello, asociacións culturais....

Neste proxecto, trabállanse todas as competencias clave contribuíndo interdisciplinarmente as seguintes áreas:

- Lingua Galega (expresión oral e escrita, comprensión da información, redacción de textos...)
- Lingua Castelá (expresión oral e escrita, comprensión da información, redacción de textos...)-
- Bioloxía e Física e Química (o impacto das emocións e sentimentos no funcionamento corporal, estados e

enfermidades frecuentes...)

- Matemáticas (estadísticas na xuventude sobre a saúde mental, ansiedade, depresión...)
- Tecnoloxía e Dixitalización (buscas de información en rede, presentación dixital do proxecto)
- Educación Plástica e Visual (selección e deseño do formato de presentación do proxecto, expresións artísticas das emocións...)
- Educación en Valores Cívicos e Éticos (comportamento social, respecto aos valores propios e alleos...).
- Música (escolla da música, deseño da actuación...).

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Ordenadores e medios dixitais.
Caderno de clase
Móbil ou cámaras.
Útiles posibles para caracterización nas teatralizacións
Acceso a internet

O espazo habitual no que se desenvolverán as clases consiste nunha aula convenientemente equipada cun encerado dixital e outro tradicional, dispoñendo o alumnado de pupitres individuais, o que facilitará os necesarios cambios na súa distribución para o traballo grupal.

Parte das sesións serán levadas a cabo na biblioteca, dotada dun número de ordenadores suficiente, onde os grupos buscarán a información, imaxes e música correspondente e comezarán a redactar as súas propostas.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Ao inicio de curso, nas primeiras sesións, realizarase unha proba inicial baseada en competencias clave. O seu obxectivo é facilitar información sobre distintos aspectos do alumnado, tales como posibles dificultades de aprendizaxe ou capacidades por riba da media do grupo. A dita información servirá para programar as adaptacións precisas, así como para a elaboración das actividades de reforzo e de ampliación no caso de ser necesarias. Os resultados da dita proba daranse a coñecer durante unha reunión establecida polo centro ao inicio do curso e na que se atopará a totalidade da xunta avaliadora. En función dos resultados obtidos, e sempre coa intervención do departamento de orientación levaranse a cabo as medidas de atención pertinentes.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	25	35	40	100
Táboa de indicadores	100	100	100	100

Criterios de cualificación:

Entre os procedementos de avaliación:

- PRIMEIRA AVALIACIÓN: Presentación e entrega do dossier con toda a información recompilada.
- SEGUNDA AVALIACIÓN: Traballo en equipo. Adopción de rol concreto. Participación activa. Entrega do dossier de traballo coa procura de información solicitada.-
- TERCEIRA AVALIACIÓN: Representación das situacións cotiás elixidas e presentación e exposición do proxecto.

Como instrumentos de avaliación, empregaranse distintas listas de cotexo e rúbricas asociadas aos anteriores procedementos. Nestas rúbricas avaliaranse aspectos de traballo cooperativo, desempeño de rol concreto, realización de tarefas individuais, presentación, orde...

A nota da avaliación ordinaria en xuño virá dada pola media ponderada das notas das avaliacións parciais: 1ª avaliación 25%, 2ª avaliación 35% e 3ª avaliación 40%.

Criterios de recuperación:

Nas avaliacións ordinarias, no caso de que un alumna/o non realice as tarefas asignadas ou non coopere adecuadamente no grupo de traballo dificultando o desenvolvemento do proxecto, terá que realizar unha proba escrita, a cal constará de distintas preguntas test ou de resposta curta sobre diferentes aspectos traballados neste proxecto.

Terá que realizar un exame final o alumnado que non teña a terceira avaliación aprobada ou non lle dé a media por ter algunha das anteriores suspensas. Nestes casos deberá realizar unha proba escrita final, con preguntas test de resposta única sobre diferentes aspectos traballados neste proxecto. Aprobará a materia si obtén unha nota de 5 ou superior

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Ao alumnado que durante este curso académico esté en terceiro ou cuarto da ESO con esta materia pendente, se lle exixirá o mesmo grao mínimo de consecución que ao alumnado que cursa a materia por primeira vez.

Este alumnado, deberá facer e entregar un proxecto de temática libre. De este modo:

Na primeira avaliación entregará un dossier coa planificación e esollas da temática do proxecto.

Na segunda avaliación amosará as distintas fases de execución do proxecto.

Na terceira avaliación presentará o proxecto final.

Como instrumentos de avaliación, empregaranse distintas listas de cotexo e rúbricas asociadas aos anteriores procedementos. Nestas rúbricas avaliaranse aspectos como a realización de tarefas encomendadas, presentación, orde, produto finais, claridade expositiva...

A nota da avaliación ordinaria en xuño virá dada pola media aritmética das notas das avaliacións parciais.

6. Medidas de atención á diversidade

A atención á diversidade concíbese como unha práctica diaria. Diversidade implica que os educandos presentan actitudes distintas na súa capacidade, na súa motivación e no seu estilo de aprendizaxe. Ante o amplo abanico de capacidades, motivacións, intereses, ritmos de aprendizaxe e contornas socioculturais heteroxéneas, procurarase en todo momento garantir o desenvolvemento persoal e social dos estudantes e velar por que as súas diferenzas non sexan un impedimento. Partese do principio de inclusión, que garante o desenvolvemento de todos, favorece a equidade e contribúe a unha maior cohesión social. Para iso tomaranse de maneira xeral as necesarias medidas de apoio e reforzo educativo que facilitan a atención individualizada dos alumnos: organización de contidos, axustes metodolóxicos, de actividades, de materiais, agrupamentos flexibles... O obxectivo fundamental do proceso educativo é a construción do coñecemento no alumnado, e para iso teremos en conta a diferente situación de partida dos alumnos e as alumnas. É por iso que na acción educativa:

- Potenciaranse as capacidades individuais
- Fundamentarase, metodoloxicamente, na motivación dos alumnos
- Terase en conta a finalidade práctica das aprendizaxes e os diversos contextos culturais do alumnado.
- Presentaranse actividades diversas con diferente nivel de dificultade: de reforzo, de ampliación e de avaliación.

Para os alumnos/as con Necesidades Específicas de Apoio Educativo -e sempre seguindo as indicacións e informes do Equipo de Orientación do instituto- as actividades serán deseñadas de xeito específico de modo que se facilite o desempeño do seu rol no proxecto. Do mesmo modo, prestaráselle unha maior atención na aula e nas actividades fóra da aula, estando pendentes en todo momento do seu desempeño así como da consecución das súas tarefas

individuais. Todo isto sen prexuízo de que a medida que avance o curso poida detectarse a necesidade deste tipo de actividades individualizadas noutros alumnos/as establecéndose, de ser o caso, os necesarios reforzos educativos. Por outra banda, tamén están previstas actividades de ampliación para aquel alumnado que presente un maior ritmo de aprendizaxe. Tratarase de actividades motivadoras, que en todo caso vaian máis aló dos xa afianzados mínimos da materia e que supoñan un maior desafío na busca de información, así como a interrelación dos diferentes contidos.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3
ET.1 - Comprensión da Lectura	X	X	X
ET.2 - Expresión Oral e Escrita	X	X	X
ET.3 - Comunicación Audiovisual	X	X	X
ET.4 - Competencia Dixital	X	X	X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial		X	
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico		X	
ET.7 - Educación emocional e en valores	X	X	X
ET.8 - Igualdade de xénero	X	X	X
ET.9 - Creatividade	X	X	X

Observacións:

No deseño de actividades á hora de traballar en grupo:

- Fomentaranse de maneira transversal a igualdade entre mulleres e homes, a educación para a saúde, incluída a afectivo-sexual, a formación estética, a educación para a sustentabilidade e o consumo responsable, o respecto mutuo e a cooperación entre iguais.
- Promoverase a aprendizaxe da prevención e da resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto polo Estado de dereito, o respecto e a consideración polas vítimas do terrorismo, e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.
- Evitaranse os comportamentos, os estereotipos e os contidos sexistas, así como os que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Participación na semana cultural.	Difusión informativa do proxecto.			X

Observacións:

Presentación do proxecto no centro para o alumnado.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Adecuación do nivel de dificultade ás necesidades do alumnado.
Adecuación á temporalización das unidades didácticas.
Utilización dos distintos instrumentos de avaliación.
Metodoloxía empregada
Utilización de distintas estratexias metodolóxicas en función das unidades didácticas.
Adoptáronse as medidas organizativas e empregáronse recursos adecuados para atender a diversidade do alumnado, especialmente aos NEAE.
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Medidas de atención á diversidade
Toma de medidas de atención á diversidade para atender ao alumnado con NEAE no deseño das actividades.
Eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación.
Clima de traballo na aula
Participación activa de todo o alumnado.
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Dispoñibilidade e emprego de materiais de investigación e consulta.

Descrición:

Estes indicadores de logro pretenden avaliar aspectos como a adecuación da proposta educativa ás características do grupo, a idoneidade das metodoloxías empregadas en cada momento, o grao de participación de alumnado no proceso de ensino ou a adecuada resposta ás necesidades específicas do alumnado.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A principal referencia da que se disporá para este procedemento de seguimento e autoavaliación será a temporalización definida ao inicio do curso, debéndose analizar de xeito periódico se o programado se corresponde coas necesidades do alumnado, de modo que o desenvolvemento das unidades didácticas siga o calendario previsto. O documento elaborado para levar dito seguimento constituirase como un caderno de traballo na aula. Neste caderno do docente, reflectirase o desenvolvemento efectivo das sesións, facendo fincapé no aproveitamento destas e dos recursos dispoñibles.

9. Outros apartados